

05

A

568

Disputatio AntiGesauvuitica
Secunda

DE VERBO DEI SCRIPTO.

Pro refutatione mendosi speculi; miseriarum
Contra Mulmannum à Iohanne Mulhusino Apo-
stata, & Professore Moguntino, efficti:

IN QVA
*Questiones aliquot Theologicae perquam
utiles solide explicantur.*

PRAESIDE

M. IOHANNE MVL-
manno; Lips: ad D. Nicol.
Archidiacono.

Respondente

M. GABRIELE LVTHERO
Grimmeni.

Iohan. 10. v 35. Non potest solvi Scriptura.

VVITEBERGAE

Excudebat Iohann. Schmidt, Sumptibus Clemen-
tis Bergeri Bibliopol. Anno 1607.

*Nobilitate Stemmatis, Eloquentiâ, Autho-
ritate, omniq; virtutum genere
præclaro Viro,*

**Dn. IOHANNI á PO-
NICK A in Pomsen & Newenhoff/Præfecto
& Consiliario Electoris Saxonici Postulato, Do-
mino ac Promotori meo omni obser-
vantix cultu prosequendo**

*Favoris demerendi gratiâ, dedico & offero
Disputationem hanc secundam, ego*

M. Gabriel Luther.

Disputatio secunda AntiGesauvuitica.

προβολή *mendacii secundi.*

THE S I S I.

Ergit Iohannes Mulbustinus Mulmannum traduce-re hisce verbis.

II.

Deinde mentitur Mulmannus. Secun-
dum Moguntinos sect. 2. thesi 26. Scripturam non esse nor-
mam credendorum. Nusquam hoc Moguntini; sed contra-
rium, docent cum Bellarmino lib. I. de Verbo Dei cap. 1. &
2. aliisque Catholicis. Scripturam igitur SOLAM privato
hæretici cuiusque spiritu, sine Ecclesiæ Catholicæ seu uni-
versalis, publicâ & receptâ interpretatione intellectam,
Normam credendorum negant duntaxat. Et rectè, alioquin
tot sectas, habebimus, quot novos interpretes. Arium,
Novatum, Zwinglium, Lutherum, Calvinum, Schveng-
feldium, Flacium & similes, quorum singuli, singulos illos,
& omnes, pro hæreticis habent meritissimè; & tamen o-
mnes Evangelicos se iactitant, & suis erroribus Scriptu-
ram unicam normam prætendunt.

ΑΥΤΙΒΟΛΗ.

III.

*Responso ad mendacium secundum requirit decisionem qua-
stionum. 1. An Scriptura Gesauvuitis ex aliqua parte sit Norma
credendorum 2. An privatus cuiusq; hæretici spiritus, & Ecclesie
Catholica publica & recepta, interpretatio, sint ἀντιφατικῶς opposi-
ta? 3. Quisnam sit privatus iste spiritus & qualis ipsi opponatur.
interpretatio? 4. An sublata Ecclesia Romana interpretatione, ne-
cesse sit sectas multiplicari ad numerum quarumlibet interpretati-
onum?*

An Scriptura Geſauvuitis ex aliqua ſaltem parte ſit Norma credendorum?

I V.

Affirmat meus Naſutus ille Naſo, Scripturam eſſe Pontificiis Normam credendorum, ſed non ſolam. Quod ſit Norma, ma- niſeſtum eſt, quod non ſola ſit Norma, id probatu adeo difficile eſt, ut iisdem argumentis quibus hoc affirmant, illud negare cogantur. Si enim non eſt ſola norma, nec normam eſſe neceſſe eſt.

V.

S. Scriptura eſt Geſauvuitis nulla Norma fidei.

Teſtantur hoc probationes Mulhuſini, quarum ea eſt facies, ut ſcripturam normæ rationem nullam habere patiantur. Atque ut videas mihi plus candoris ineſſe quàm Adverſario, nil niſi mendacia ſuſurranti, adſcribam eius verba.

V I.

Ratio. r.

Primam probationem comprehendit Mulhuſinus ſect. 2. theſ. 27. his verbis: ſed hi (qui Verbum Dei unicam, certam, atque infallibilem normam indubitanter agnoſcunt) num- quid Deum rerum omnium opificem credituri fuiſſent, ſi Moſis ætatem, qui primus ſcripſit, in principio creavit Deus cœlum & terram &c. anteeceſſiſſent? Minimè. Nullam enim ſuæ fidei Normam, ſcriptum ſcilicet verbum (ſine quo credere nolunt) habuiſſent. proſus inter paganos & Ethnicos numerandi.

V I I.

Ex diſſimi- libus ſe- quuntur diſſimilia:

Age ſpeculiſaber, examinemus tuum argumentum, ut quam miſerum ſit, etiam lippi videant. Quero autem exte: Eſtne par eademq; ratio ætatum ante & poſt verbum ſcriptum? ſi negas, male argumentatus es ab una ætate ad alteram, quarum eſt utrobique diſpar aut diverſa ratio.

ſin

I III.

Sin affirmas, confriego te tali Syllogismo:

*Qualis est norma fidei ante scripturam, talis etiam est post: Nam
Keseita argumentatur ab una etate ad alteram.*

Keseitæ nō
habent
Normam
nisi Ver-
bum pro-
nuncia-
tum.

*Atqui solum verbum non scriptum est norma ante scriptio-
nem. Ergo etiam post, & per consequens, Moguntini argumen-
tando negant, scripturam aliqua ex parte saltem esse Normam
Fidei.*

IX.

*Sed inverte, ego rationem, insane Sophista, & dentibus tuis
frangendam offero hanc nucem: Quod ante scripturam Verbum
non-scriptum est, id post scripturam est verbum scriptum: Sed an-
te scripturam Verbum non-scriptum est sola ac unica Norma fidei,
Ergo etiam post scripturam Verbum scriptum est sola ac unica Nor-
ma fidei. Quid desideras in hoc syllogismo, estne in Forma?*

AVTΘ&α-
ΥΩΥΩ
probatio-
nis.

X.

*Major facile probatur manifestis dictis. Exod. 17. v. 14. scri-
be hoc. ibid. 24. v. 4. scripsit Moses universos sermones Domini c. 34.
v. 27. scribe tibi v. erbahac. 2. Cor. 1. v. 13. Non alia scribimus vobis
quam que legitis & cognoscitis. Philip. 3. v. 1. τὰ δὲ ἔγραψα: eadem vo-
bis scribere, me quidem non piget, vobis autem tutum est: ibid.
c. 4. v. 9. hac cogitate, que & didicistis & accepistis, & audistis &
vidistis in me. 1. Ioh. 1. v. 3. quod vidimus & audivimus, hoc nun-
ciamus vobis & hac scribimus vobis.*

XI.

*Id ipsum sequitur ex secunda probatione tua, que talis est:
potestne dubitari, quin illius fidei, quam Apostoli pradi-
cabant, initio, Regula aliqua vel Norma extiterit, antequam
Evangeliorum codices conscriberentur? Quomodo ergo
solum scriptum Verbum, quo nunc utuntur Ecclesia, Nor-
ma & Regula fidei dicendum erit?*

II. Ratio.

Ideò dicendum erit, quia non fuit aliud initio predicatum, nec aliud postea conscriptum, ut ex modo allatis testimoniis apparet, quibus addo illud Gal. 1. v. 8 Licet nos, aut angelus de caelo ev-angelizet vobis, praterquam quod evangelizavimus vobis, anathema esto. Sicut praximus & nunc iterum dico, si quis vobis ev-angelizaverit, prater id quod accepistis, anathema sit.

Hic τὸ πρῶτον ὄnon damnat Paulus ea quae antea praxicaverat, sed quae posterita. Verbo ab Apostolis praxicato & literis consignato additura erat. Quod si Angelus de caelo, in iis quae sunt πρῶτον, hoc est, absq; scriptura (tunc enim epistolam scribebat Paulus) non est audiendus: multo minus Pontifex Romanus de folio terreno ne dicam infernali audiendus est.

III.

Tertia probatio Mulhasini est: Multa certè hominum millia, post absolutos, etiam universos novi Testamenti libros, crediderunt in Christum, qui scriptos illos ignorarent, imò ne quidem aliquando scribendos suspicarentur. Et illi ipsi, qui tum fidem praxicabant, an Apostolorum commentarios tamquam proponendorum Regulam, & Normam ad manum statim habebant, vel auditores suos, ad ipsos, olim scribendos, tamquam fidei Regulam & Normam ablegabant? Addit Gesauvita in margine: Qui Christianam fidem primo praxicarunt, non habuerunt Regulam fidei, Apostolorum scripta.

Ex his candide sic argumentor. Quod à multis hominum millibus ignorari potest, salvâ fide in Christum, id nulla ex parte potest esse Norma credendorum. Atqui universi Novi testamenti libri scripti ignorari possunt à multis hominum millibus salva fide in Christum.

Ergò nulla ex parte possunt esse Norma credendorum.

XVI.

Maior probatur primo Verbis Bellarmini lib. 1. de Verbo Dei. c. 2. Regula Catholica fidei certa notaq. esse debet: nam si nota non sit, regula nobis non erit: sicerta non sit, ne regula quidem erit. Ergo Norma non debet ignorari.

Bellarminus.

XVII.

Deinde quo jure scripti Novi Testamenti libri, à multis millibus ignorari, nec pro Norma fidei haberi potuerunt: Eodem quoq. iure à nobis hodiè ignorari nec pro norma haberi possunt. Quia & illis & nobis dictum est, scrutamini Scripturas, ille sunt, quæ testimonium perhibent de me Ioh. 5. v. 39. Item. Hac scripta sunt, ut credatis, quia Iesus est Christus Filius Dei, & ut credentes vitam habeatis in nomine eius Ioh. 20. v. 31.

XVIII.

Cogita verò bone Lector, quàm stupida, insulsa & caprimulgò digna sit isthac collectio: Qui Christianam fidem primo predicaverunt, non habuerunt statim Apostolorum Commentarios ad manum: Ergo Apostolorum scripta non fuerunt ipsis Regula fidei. Perinde ac si ita argumentarer: Qui congruè loquitur non habet statim Græmaticam scriptam ad manum. Ergò Grammatica scripta non est ipsi Regula congruè loquendi: Qui Iura docet non habet statim legentem scriptam ad manus: Ergò Lex scripta non est illi Regula Iuris. Ita Mulhæ sine tu, cum Moguntia disputares contra Μουλιμαννι, non habuisti procul dubio Dialecticos libros ad manum: Ergo non disputasti secundum Dialecticos libros. Hoc ita esse testantur lepidæ tuæ conclusiones, cum quibus quod à tuis auditoribus in Dialecterio non explosus es, vehementer miror.

Ridiculi disputatores.

XIX.

Causa tua ἀσυνδοκίας est hæc, quod Apostolorum scripta habere Regulam fidei nihil sit aliud, quàm ab illis in definiendis religionis

ligionis

*ligionis Christiana dogmatis non recedere : quare non opus est, semel
per Commentarios secum circumgestare, sed sufficit eos scire.*

XX.

Gesauvvi-
tae negant
Christū ex
scriptura
disputasse.

*Aliās si quis scire satageret : fuitne Christo scriptura Norma
Veritatis cum disputavit contra Satanam secundum τὸ sic scriptum
est? Matth. 4. Respondendum esset ex Mulusini ratione : Chri-
stus non habuit in deserto Biblia scripta ad manum : Ergo non fue-
runt ipsi Norma : ha ha he non pudet Moguntinum consequentia.*

XXI.

*Certe pudet me hac pluribus urgere : ideoq, ad quartam pro-
bationem progredior, quae sic habet : Addo Evangelistarum &
Apostolorum editos iam codices, non aliter vera & non
fictoria de Christo narrare, persuasum fuisse fidelibus, nisi
quia iam antea, sine scripto, per solam traditionem, vivam-
que vocem, veram Christi fidem edocui fuerant quā de ipso
quoque scripto iudicabant. Tantum igitur abest, ut solum
Verbum scriptum fidei nostrae norma sit & Regula, ut ab il-
la ipsa fides, per Traditionem ante scriptum verbum pro-
pagata, scribendorum quoque in Apostolis, & scriptorum
in ceteris fidelibus infallibilis Norma Regulaque fuerit.*

XXII.

*Iterum negatis scripturam non tantum solam, sed etiam ex
parte esse Normam, suppeditantes nobis tale argumentum :*

*Norma fidei est per se vera & infallibilis : aliās prorsus non
est Norma.*

*At Evangelistarum & Apostolorum scripta per se non sunt ve-
ra & infallibilia, sed quatenus sine scripto antea viva voce
tantum tradita erant.*

*Ergo Evangelistarum & Apostolorum scripta (ex tuis
fundamentis) prorsus non sunt Norma fidei. Vides me tibi nihil
affingere.*

Noli

X XIII.

Noli hic homo acuti nasi ronchum ducere, quod tibi legem
 dicit in mentem revoco. Verbum Dei est norma fidei vera & in-
 fallibilis non propterea quia scribitur vel viva voce traditur (nam
 etiam Mulhasinus mendacia scribit & tradit) sed quia est deo^svev^o
 sov, vel divinitus inspiratum.

Quare contra tuam Minorem ita argumentor:

Omne deo^svev^osov est per se vera & infallibilis Norma fidei:

Omnis scriptura est deo^svev^osov, 2. Tim. 16. v. 3. 1. Pet. 1. v. 21. Er-
 go est per se vera & infallibilis Norma fidei.

X XIV.

Notent studiosi preter alias infinitas Moguntinorum absur-
 ditates etiam hanc: Si Fides sola viva voce & traditione propa-
 gata, scribendorum in Apostolis Norma Regulaq; fuerit: destituun-
 tur Epistola Pauli omni veritate, ille enim suam doctrinam non ac-
 cepit per traditionem & vivam vocem, sed per inspirationem divi-
 nam & internam revelationem. Quis viva voce tradidit Iohanni
 suam ^{αποκάλυψιν}? Prophetis visiones & oracula? qui ergo de his
 conscripti libri vera narrare possunt. Quare debuisset Mulhansi-
 nus particulam (Solam) expungere.

En mon-
 strosam
 Gesauvi-
 tici argu-
 menti par-
 tum.

X XV.

His adrungo unam adhuc probationem ex sect. 2. th. 36. ubi
 Moguntini scribunt: Iam incipiebat D. Cyprianus Traditio-
 nem Ecclesiasticam contemnere, ut qua vel sola tamquam
 firmissimo ariete, Omnium errorum hæresumque turres
 & propugnacula concuti possent.

V.

X XVI.

Hic Moguntinus Asinus aures suas egregie prodit. Nam
 si omnes errores & hæreses vel sola traditione Ecclesiastica refutari
 possunt, Scriptura erit inanis & supervacanea Norma. Quemadmo-
 dum si tu Iohannes Mulhusine, vel solo naso tuo & olfacere & vide-
 re potes: oculi tibi nihil prosunt.

Tamen ha-
 bes aures
 Midae no-
 lens vi-
 dens.

B

Vide

Contradi-
ctio.

Vide autem animal auritum quomodo tibi conveniat cum descriptione Regule ex Isidoro sumta sect. 2. th. 25. Regula esse dicitur, secundum quod aliquid fieri oportet ut recte fiat: atqui secundum Scripturam non oportet aliquid fieri ut recte fiat, nam sine illa, vel sola traditione hereses omnes recte refutari posse dicis: Ergo scriptura non est Regula vel Norma. Iudicent iam omnes, quibus saltem mica sani cerebri est, an mentitus sit Mulmannus cum scripsit: Moguntinos negare scriptam Verbum esse Normam Fidei, sane omni ex parte negant.

QVÆSTIO II.

An privatus cuiusque hæretici spiritus & Ecclesiæ Catholicæ publica & recepta interpretatio sint ἀντιφατικῶς opposita?

XXVIII.

Sic sentiunt Moguntini: Dicunt enim scripturam solam, privato hæretici cuiusque spiritu, sine Ecclesiæ Catholicæ seu universalis publica interpretatione intellectam, non esse Normam credendum: quasi verò scriptura non per se, sed propter publicam Ecclesiæ interpretationem, tantummodo Norma sit.

XXIX.

Quid Ge-
saurvitis sit
Ecclesiæ Ca-
tholica.

Nomine Ecclesiæ Catholicæ sive universalis non intelligunt eam, quæ ἀντιφατικῶς talis est & esse creditur, sed Romanam meretricem quæ φανταστικῶς universalis est, nec enim talis esse creditur, sed duntaxat videtur & pro universali venditatur, propter externam nominis celebritatem, & conspicuam hominum multitudinem.

XXX.

Interpreta-
tio Ecclesiæ
publica fal-
lere potest.

His ita constitutis, privatus cuiusque spiritus & publica interpretatio Ecclesiæ non opponuntur ἀντιφατικῶς: fieri enim potest ut Ecclesiæ aliqua in publica & recepta interpretatione privati spiritus ductum & instinctum sequatur.

XXXI.

*Sumptus in sacrificia arbitraria & electitia collatos esse pre-
ferendos honori parentum, erat interpretatio precepti divini in
Ecclesia publica & recepta, & tamen à privato spiritu profecta.
Matth. 15. v. 5.*

Exempla.

XXXII.

*Christum esse interficiendum secundum Legem Mosis erat in-
terpretatio Ecclesia publica, & tamen privati Spiritus. Ioh. 19. v. 7.
Vbi notandum est, quod Ecclesia Iudaica, propter amplissimam au-
thoritatem, & singularia divinitus accepta privilegia, majore ju-
ris suffragio, catholica dici poterat, quàm ullo tempore Romana.*

XXXIII.

*Aaron & populus universus magnificum veri Dei titulum,
quod sit Elohim qui eduxerunt eum de Aegypto, interpretatur de
vitulo aureo: fuit hac interpretatio Ecclesia tam publica, quam
blasphema. Exod. 32. v. 4. & 8.*

XXXIV.

*Eadem Ecclesia veri Dei cultum ad Baalim traducit, conquie-
ritur enim Deus se Baalim ab Israelitis vocatum esse. Hof. 2. v. 16.
fuit & hac cultus divini publica & recepta interpretatio, quemad-
modum & illa victimarum. Amos. 4. v. 4.*

XXXV.

*An verò Ecclesia tempore Elie privato spiritu ducta est,
cum Ecclesia Baalitica interpretationes essent multo magis publica
& recepta, quàm illius?*

LXXXVI.

*Devenio ad Consilia publica: concedit Bellarminus lib. 2. de
Conciliorum auct. c. 10. Consilia provincialia absolute errare posse:
exempli loco præter alia adducit Carthaginense sub Cypriano ab 85.
Episcopis celebratum, quorum sanè omnium publica interpretatio
errore non caruit.*

QVAESTIO. III.

Quisnam sit privatus iste Spiritus & qualis
ipſi opponatur interpretatio?

XXXVII.

Iustin.

Nunc ut D. Iustini consilium sequar: ἐχθρὸν μετὰ τὴν τοῦ ἀληθ
θεῖου ἐκείνου θεοῦ, ὅπως καὶ φρονεῖν περὶ αὐτοῦ προσήκει προσέοντα ἐιδέναι:
exponendum est, quid sit privatus cuiusq; haeretici sensus, & qualis
illi interpretatio opponatur.

Bernhard.

XXXVIII.

Quam ad rem maximè nobis conferre potest Regula Bernhardi
de Vita solitaria ad fratres de monte Dei: Quo spiritu scripturae
factae sunt, eo Spiritu legi desiderant, ipso etiam intelligen-
dae sunt.

XXXIX.

At scripturae non sunt factae spiritu sanctorum privato vel
proprio, sed alio, quippe qui Dei & Christi Spiritus est, agitans san-
ctos, ad loquendam veritatem. Opponit enim Petrus ἰδὲ αὐτὸν ἐκείνου
& voluntatem hominis, Spiritus sancti agitationibus & revela-
tionibus 2. Epist. 1 v. 20.

XL.

Hic spiritus non est τὸ εἶναι sed ἄλλο, dum non loquitur ex
seipſo, sed omnia sumit ex Filio Dei Ioh. 16. v. 13.

XLI.

Quare privatus haeretici cuiusque Spiritus est τὸ εἶναι, lo-
quens ex suo cerebro mendacia & errores proprio ausu, sine Dei san-
ctissimi inspiratione, verbo, vocatione. Ier. 14. v. 14. & 23. v. 21.
Item. 27. v. 15. Deut. 18. v. 20. Matth. 28. v. 19.

XLII.

Aliud est
publicum
aliud ve-
rum.

Nec quicumque refert, siue privatim id fiat siue publice. Non
enim Mulhusinus verum dixit, quia publice in suo speculo menti-
tus est, nec verus est ideo Christianus, quia publicus est Apostata.

Certe

Certe conqueritur Deus se prophanari à Pseudopropheis c.
ràm populo, & in templo suo publicè. Ezech. 13. v. 19. Jer. 23. v. 11.

XLIV.

Propter has & alias causas, nos privatam hæretici cuiusque
Spiritus opponimus interpretationibus Ecclesie, non quâ publica &
recepta sunt, sed quâ S. Scripturæ, per quam Spiritus sanctus veri-
tatem manifestat, conformes sunt & convenientes.

XLV.

Ita enim D. Paulus Prophetiam jubet esse non secundum pub-
licam Ecclesia consuetudinem, sed κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς σοφίας,
secundum analogiam fidei. Rom. 12. v. 6.

XLVI.

Hanc esse veram & infallibilem fidei interpretationem, qua
fit per Scripturam, & ex eadem petitur, testantur unanimi consensu
Patres.

Infallibilis
ratio inter-
pretandi
scripturam

XLVII.

D. Hilarius lib. 1. de Trinit. f. 9. ita scribit : Lector optimus est,
qui dictorum intelligentiam expectet ex dictis potius, quam im-
ponat, & retulerit magis quam attulerit, neq; cogat id videri di-
ctis contineri, quod ante lectionem presumpserit intelligendum.

Hilarius.

XLVIII.

Iustinus Martyr eundem in modum docet Libro quem inscribit
ἐκθεσιὶν τῆς σοφίας : Δὲ πρὸς τοὺς ἐκκλησίας τροφίμους, μὴ λογισμῶν
ἀνθρώπων διενδύειν τὰ θεῶν, ἀλλὰ πρὸς τὸ βέλημα τῆς διδασκαλίας
αὐτῶν πνεύματος, τῶν λόγων ποιῆσαι τὴν ἐκθεσιν. Hoc est : Oportet
apud Ecclesia alumnos res divinas non dirigere humanis ratio-
nibus, sed sermonum expositionem instituere secundum voluntatem
doctrinae Spiritus.

Iustinus.

XLIX.

Tertullianus de Virg. velandis, eandem vera interpretationis
viam nobis ostendit, cum inquit . Dominus noster Christus se veri-

Tertull.
Contra ve-
terem Ec-
clesiæ con-
suetudinē.

tatem non consuetudinem cognominavit. Si semper Christus & prior omnibus, aequè veritas sempiterna & antiqua res. Viderint ergò quibus novum est, quod sibi vetus est. Hæreses non tam novitas quam veritas revincit. Quodcumq; adversus veritatem sapit, hoc erit hæresis etiam vetus consuetudo.

L.

Greg. Nys.

Gregorius Nyssenus libro de sancta Trinitate idem sentit: Non arbitramur, inquit, æquum esse, ut consuetudo, quæ apud ipsos obri-
net pro lege ac norma rectæ rationis & orationis habeatur. Nam si consuetudo res valida est, ad rectitudinem rationis atq; sermonis probandam prorsus etiam nobis licebit contra pretendere consuetudinem, quæ apud nos invaluit. Sin autem hanc illi præscribunt & rejiciunt, ne nos quidem illos sequi oportet. Igitur divino spiritu prodita Scriptura arbitra controversiam inter nos dirimat, & apud utrosque inventæ fuerint sententiæ consonæ verbis divinis, ad hos prorsus suffragium veritatis accedat,

Scriptura
est Norma
sine consue-
tudine.

L I.

August.

Augustinus de Doctr. Christ. lib. 3. c. 28. id ipsum jubet: verba eius sunt hæc: Per Scripturas divinas multò tutius ambulatur: quas verbis translatis occupatas cum scrutari volumus, aut hoc inde exeat, quod non habeat controversiam: aut si habet, ex eadem Scriptura, ubicunq; inventis atq; adhibitis eius testibus terminetur.

L II.

Hieron.

Hieronymus lib. 1. in Epist. ad Gal. c. 1. addit suffragium suum quod est tale: Discit is, qui ea, quæ in illo (Evangelio) per anigmata & parabolas figurata sunt, explanata & diserta cognoscit, non homine revelante, sed Christo. Verbum quoq; ipsum ἀποκαλύψωσ, id est, revelationis propriè Scripturarum est.

Ex

LIII.

Ex Quibus manifestum est, privato cuiusq; heretici Spiritui non opponi publicam interpretationem, sed eam qua nec ex Scriptura deducta est, nec eidem consentit.

LIV.

Sed privatam & publicam nonne sunt ἀντιφαστικῶς opposita? Obiectio dolosa.
Hæc est illa herba, sub qua Gesauv vita subdolum anguem occultat, quem ut detegamus & in apertum solum proferamus summo studio nitendum est.

LV.

Vox Græca ἴδιον, non significat semper privatam sed plerumque in Scriptura notat propriam. Exempli causa Iohan. 5. v. 43. dicit Christus, se venisse in nomine Patris: alium autem venturum esse ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἴδιῳ, in nomine suo vel proprio. Certè Antichristus venit in nomine publico, sed non in nomine alterius nempe Patris mittentis de Cælo. ἴδιον quid significet.

LVI.

Ioh. c. 15. v. 10 ἴδιον mundi vocatur, non quod publica caret autoritate, sed quod alienum est à fide & electione salutifera. cap. 13. v. 1. dicuntur Christi discipuli eius ἴδιοι cum tamen publica eius Ecclesia essent. Eodem sensu nominantur eius oves proprie Ioh. 10. v. 3 Luc. 6. v. 4. ἴδιος oculus opponitur oculo fratris. Act. 1. v. 7. Publica & universa potentia patris appellatur ἴδια ἐξουσία, propria, que nulli competit creature. 1. Cor. 3. v. 8. Unusquisq; accipiet τὸν ἴδιον μισθὸν κατὰ τὸν ἴδιον κόπον & tamen ut labor quidam est publicus: ita omnis merces erit publica. Talia plurima addi possent.

LVII.

Eodem pacto ἴδιον de sermone dicitur Ioh. 8. v. 44. Diabolus cum loquitur mendacium ἐκ τῶν ἰδίων loquitur: hic opponuntur τὰ ἴδια καὶ τὰ ἄθεα.

Et

Et quero, *Γεσυννιτα κατὰ τὸ ἦ αὐτὸ* : cur Diabolus mentitur, num quia privatim agit doctorem? non, siquidem & ipse habet publicos suarum vanitatum Professores, *Γεσυννιτας*; sed quia loquitur, ex propriis quæ non sunt alterius, nempe ipsius Dei oracula.

LIX.

Ita *ἰδία ἐπιθυμία* apud Petrum est expositio propria, quam etiam publica aliqua Ecclesia à se ipsa excogitatam sine Spiritu sancto in medium afferre potest, & pro veritate vendicare: Nam Petrus opponit *ἰδίων ἐπιθυμίας ἁγίου*. Quare Spiritus heretici potius proprius quam privatus dici debet, ut opponatur τῷ ἁγίῳ, nimirum Spiritui sancto.

Quod nobis est proprium id *Γεσυννιτας* est privatim.

Q V A E S T I O I V.

An sublata Ecclesiae Romanæ interpretatione necesse sit sectas multiplicari ad numerum quarumlibet interpretationum?

LX.

Affirmat id *Mulhasinus*, cum inquit: Alioquin tot sectas habebimus: quot novos interpretes: qui omnes Evangelicos se iactant & suis erroribus Scripturam unicam Normam prætendunt.

LXI.

Tria insunt his verbis vitia: primum est τὸ ἀνακόλυτον: alterum τὸ ὁμῶνυμον: tertium est τὸ φεῦδος.

LXII.

Primum plane ἀνακόλυτον est: si Ecclesia Romana Catholica non interpretatur Scripturam sua propria auctoritate, necesse est, tot sectas esse, quot interpretes. Primum enim sectæ non refutantur & tolluntur auctoritate Ecclesie sed veritate Scripturæ, quæ est αὐτῶν ἰσως, ut Athanasius docet lib. 2 Philosophiæ de anima cap. 9.

I.
τὸ ἀνακόλυτον.

Nobis

Nobis divinorum eloquiorum sufficiet doctrina, fidem ex seipsa habens, cum sit divinitus inspirata.

LXIII.

Nam etiam Antichristi Ecclesia ingenti valebit auctoritate, cum propter loci sancti possessionem, tum propter concurrentium asecularum multitudinem, sicut predictum est Matth. 24. v. 15. & 24. Dan. 11. v. 41. & 45. 2. Thess. 2. v. 4.

LXIV.

Deinde interpretes scripturae sunt in gemino discrimine: alii sequuntur τῶν ἰδίων ἐπιλυσιῶν: alii sequuntur τῶν ἀναλογικῶν τῆς σοφίας

Interpretes
Ecclesiae
sunt dupli-
ces.

Hinc una interpretatio est propria & arbitraria, altera est Scripturae & fidei Analogica: illa auget numerum sectarum: haec docentium consensum & unitatem vere catholicam parit & confirmat.

LXV.

Secundum vitium Gesauvuita est τὸ ὀμώθυμον: Nam interpretes sacrae scripturae Normam tantum sequentes, ambigua voce NOVOS vocat: si intelligit novitatem personarum, habebunt ipsi quoque Papicola novum interpretem, Paulum V, prioribus annis plane ignotum: si vero intelligit novitatem doctrinae, certe interpretationes nostrae non sunt nova, sed secundum antiquam illam Propheticae & Apostolicae Scripturam instituta.

II.
τὸ ὀμώθυ-
μον.

Qui sint
novi inter-
pretes.

LXVI.

Contra quid Romanis traditionibus recentius est, quarum infernalis iste Pontifex quotidie novas accessiones facit? ex quibus haec praecipua est, & principe loco digna, quod ipse sibi potestatem sumit, unam eandemque Rempublicam, suas immunitates mordicus, tenentem, anathematizandi, anathematizatamque metu belli integra auctoritati restituerendi. Nonne hic Gesauvuitarum Brutifex, vel insontes Venetos damnando: vel fontes & de iure suo in re controversa non recedentes absolvendo errat? Nonne isthaec nova est Pontificii anathematis interpretatio, vel potius revocatio?

L X V I I .

Tertium vitium Moguntini est τὸ φεῦδος: cum dicit omnes novos interpretes (sic hereticos nominat) suis erroribus Scripturam unicam Normam pretendere.

L X V I I I .

Nam Gregorius Nyssenus libro de S. Trinit. strenuè disputat contra Adversarios, ne consuetudinem pro lege ac norma rectæ rationis & orationis habeant, ergò etiam consuetudo tamquam norma erroribus pretenditur, & per consequens non scriptura unica.

L X I X .

Audi etiam Augustinum extract. 97. in Iohannem: Omnes insipientissimi heretici, qui se Christianos vocari volunt, audacias figmentorum suorum, quæ maximè exhorret sensus humanus, hac occasione Evangelicæ sententiæ colorare conantur, ubi Dominus ait: Adhuc multa habeo vobis dicere: sed non potestis portare modo: quasi hæc ipsa sint quæ tunc discipuli portare non poterant, & ea docuerit Spiritus sanctus, quæ palam docere atque predicare, quantalibet feratur audacia, Spiritus erubescit immundus.

L X X .

Subsume Professor Moguntine: Atqui Gesauvuite Pontificii audacias figmentorum suorum, hac occasione Evangelicæ sententiæ colorare conantur, ubi Dominus ait: Adhuc multa habeo & c. Ergò Gesauvuite sunt insipientissimi heretici.

L X X I .

Maior est Augustini, unde & hoc sequitur, hereticos suis erroribus etiam non scriptum Verbum Normam pretendere,

L X X I I .

Minor probatur ex Bellarmino, cuius de Verbo Dei non scripto lib. 4. c. 5 Verba hæc sunt: si Scriptura non continet omnia & necessarium est Verbum traditum, alioqui Deus non bene providisset Ecclesie. Secundo probatur testimoniis scripturarum. Primum est Iohan. 16. Multa habeo vobis dicere, sed non potestis portare modo. & c. Hactenus Bellus. arminus.

Audi.

III.
τὸ φεῦ-
δος.

Etiam Ver-
bum non-
scriptum est
hæreseon
prætextus.
fol. mibi
113.

Augustina.

Bellarmino
induit
notam hæ-
reticorum.

Audiat Moguntinus Pater pro immensa sua patientia etiam Cyprianam, qui ad Iubajenum de hereticis baptizandis ita scribit Novatianus simiarum more, qua cum homines non sint, homines imitantur, vult Ecclesia Catholica auctoritatem vindicare, quando ipse in Ecclesia non sit. Item: Quale est autem quia hoc Novatianus facere audet, ut nos putemus non esse faciendum? Ergo quia & honorem cathedrae sacerdotalis Novatianus usurpat, numquid ideo nos cathedrae renunciare debemus? aut quia Novatianus altare collocare, & sacrificia offerre contra fas nititur, ab altari & sacrificiis cessare nos oportet, ne paria & similia cum illo celebrare videamur? Vanum prorsus & stultum, ut quia Novatianus extra Ecclesiam vindicat sibi veritatis imaginem, relinquamus Ecclesiae veritatem. Hucusq; Cyprianus.

LXXIV.

Videntur hic Nasute, Haereticos & Ecclesia Catholica auctoritatem, & Sacerdotalis Cathedrae honorem, iactitasse: Quare qui contra ipsos disputarunt, non potuerunt interpretationem Ecclesiae Catholicae publicam pro norma venditare, semper enim petiissent τὸ ἐν ἀρχῇ: sed necesse fuit Scripturam tanquam unicam Normam fuisse adhibitam, ex qua etiam sola vera Ecclesiae ratio constare posset.

LXXV.

Dicit Gesauv vita, haec ipsa est erroris causa in Cypriano, quod in controversia, (an ab haereticis baptizati sint rebaptizandi à Catholica Ecclesia) solius Scripturae veritate nititur: Respondeo B. Pater expresse dicit non esse rem novam aut repentinam, ut baptizandos censeat eos, qui ab haereticis ad Ecclesiam perveniunt, multos enim iam annos esse, & longam aetatem, ex quo sub Agrippino convenientes in unum Episcopi plurimi hoc statuissent: Non defuit igitur Cypriano longae aetatis consuetudo, non plurimorum Episcoporum consensus, non ipsorum Apostolorum traditum, ut ita loquar, exemplum: & tamen erravit.

LXXVI.

Scribit enim ulterius: neminem invenimus ab Apostolis, cum apud hereticos baptizatus esset, in eodem Baptismo admissum esse & communicasse, ut videantur Apostoli Baptisma hereticorum probasse. Vbi neminem invenit? non in Scriptura, ex hac enim probat D. Hieronymus contrarium Epist. 58. Sed in constitutionibus Apostolicis nescio cuius Clementis Romani lib. VI. cap. 15. ubi prohibet contentos esse illo baptismo, qui ab hereticis infamibus tribuitur, & addit, qui ab istis baptizati sunt, non baptismo iniuriati, sed inquinati sunt.

LXXVII.

Quare si Cyprianus vel maximam traditionum Ecclesiasticarum & Pseudoapostolicarum rationem habuisset, non tamen propterea ab omni errore immunis fuisset. Cur ergo erravit? non ob, Scripturam, sed primò quia secundum Scripturam non distinguit personam & Ministerium baptizantis. Secundò, quia non consideravit id, quod Christus etiam partem Ecclesie sua habet in medio inimicorum, psal. 109. v. 2. At Ecclesia dispensat & distribuit Sacramenta, quae non inquinantur ab impuro ministro. Lege Augustin. In Ioh. tract. 5.

LXXVIII.

Tandem Augustinus de Tempore serm. 165. Mulbusinum his verbis refutat: Dicunt hoc saepe heretici, quando veritate manifestissima convincuntur, nonne oves sumus? Ita extremum presidium in Ecclesia titulo quaerunt: ideoq; non solum scripturam normam suis erroribus praetendunt, ut homo de acuto naso, cum maxime affectat veritatem, impudenter mentitur.

Atq; haec ad secundum mendacium Mulmannianum responsa sint, cetera suo tempore examinabimus.

Ελευθέρις γὰρ ἀνδρὸς τὰ λυδοῦ λέγει.

F I N I S.

05 A 568

ULB Halle

3

004 209 923

Sb

V077

Inches

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20

Centimetres

Farbkarte #13

B.I.G.

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

*Disputatio AntiGefawvuitica
secunda*

DE VERBO DEI SCRIPTO.

Pro refutatione mendosi speculi miseriarum
Contra Mulmannum à Iohanne Mulhusino Apo-
stata, & Professore Moguntino, efficti:

*Questiones aliquot Theologicae perquam
utiles solide explicantur.*

PRAESIDE

M. IOHANNE MUL-
manno Lips: ad D. Nicol.
Archidiacono.

Respondente

M. GABRIELE LVTHERO
Grimmensi.

Iohan. 10. v 35. Non potest solvi Scriptura.

WVITEBERGAE

Excudebat Iohann. Schmidt, Sumptibus Clemen-
tis Bergeri Bibliopol. Anno 1607.

